

**„Bár a tükörben főleg azt láttam, hogy valaki nézi önmagát”
– az új személyesség beszédmódja(i) a magyar irodalomban**

Csondor Soma

PTE BTK Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék, Irodalom- és
Kultúratudományi DI

csondorsoma@gmail.com

Az 1990-es években a posztmodern irodalomelméleti iskolák antireferenciális irodalomkoncepciója Magyarországon is interpretációs alapvetéssé vált, főként a modern és kortárs szerzőkkel és alkotásokkal foglalkozó kutatók körében. Ennek fényében különösen izgalmas, hogy éppen ettől az időszaktól kezdődően (majd a 2000-es évektől meghatározóan) váltak egyre gyakoribbá és fontosabbá a személyes, életrajzi elemeket, valóságvonatkozásokat előtérbe helyező irodalmi vállalkozások. Előadásomban e tendenciát, vagyis az új személyesség jelenségét szeretném vizsgálni. Felvázolom e megszólalásforma etikai, politikai, humántudományos kiindulópontjait, illetve azokat a posztmodern elméleti belátásokat, amelyek korlátozzák és így formálják e beszédmódokat. Ezzel együtt igyekszem rámutatni arra, hogy az új személyesség voltaképp e két (látszólag egymásnak ellentmondó) attitűd kibékítési kísérletként értelmezhető.

A továbbiakban megpróbálok kidolgozni egy olyan felosztási rendszert, amelyben láthatóvá válnak az új személyesség beszédmódjainak, megszólalási stratégiáinak főbb változásai a '90-es évektől napjainkig. Ehhez, – ahogy arra előadásom címe is utal – elsősorban Németh Zoltán *A posztmodern magyar irodalom hármassztratégiája* című szövegéből, illetve annak *antropológiai posztmodern* kategóriájából indulok ki. Bizonyítani kívánom, hogy az új személyesség jellemző megnyilatkozási stratégiája egyrészt lefedik az *antropológiai posztmodern* irányzatot, másrészt két irányba túl is mutat azon. A kezdetekben az *areferenciális posztmodern* stratégiával érintkezve, bizonyos újabb, kortárs alkotások esetében pedig egyfajta *antropológiai posztmodern* utáni irányba.

Bízom benne, hogy kutatásom egyrészt átlátható összefoglalást nyújt az új személyesség irodalmi tendenciájának főbb vonásaival kapcsolatban, másrészt új perspektívákat is nyit és hozzásegíthet e jelenség átfogóbb megértéséhez.